

Spoštovani visoki gostje, dragi udeleženci Zbora za vrednote!

Vsak čas ima svoje prednosti in svoje težave. Vsaka družba si prizadeva za napredek. Vprašanje pa je, ali gre ta napredek v pravo smer ali je zgrešil svoje bistvo. Nobelovec za mir Albert Schweitzer je zapisal: » Tri vrste napredka so pomembne: napredek v znanosti in tehnologiji, napredek v socializaciji človeka in duhovni napredek. Slednji je najpomembnejši.«

Glede na zapisano, se moramo v Sloveniji resno vprašati, ali se temu cilju približujemo ali oddaljujemo. Mislim, da nam je odgovor že vnaprej znan. Ker pa je človeku dan razum, lahko na neki točki spozna, da se moti in svoj korak nameri v drugo smer. Lahko pa vztraja na isti poti in gre v prepad. To niso fantazije in prestrašene blodnje, pač pa sklepanje, do katerega pridemo, če uporabimo primere iz zgodovine in pogledamo rezultate raziskav, ki kažejo smer našega potovanja.

Naj si sposodim ugotovitev zgodovinarja Arnolda Josepha **Toynbeeja, ki** je zapisal: »Devetnajst od enaindvajsetih znamenitih civilizacij je izumrlo na znotraj in ne zaradi osvojitve od drugih. Niso igrale godbe, niti niso vihrale zastave, ko so te civilizacije razpadale. To se je dogajalo v miru in temi, ko se nihče ni zavedal.«

Lahko se vprašamo: Kdo si, človek, ki upravljaš svet? Kaj delaš, Slovenec, da se na tem koščku raja razrašča nepoštenost, izkoriščanje, pohlep in neupravičeno bogatenje tistih, ki naj bi bili voditelji ljudstva?

Za trenutek se oddaljimo iz tega raja pod Triglavom in poglejmo na svet iz vesoljske ladje, ki pluje med planeti in zvezdami. Potnikom v vesoljski ladji se poraja vprašanje: Ali je na drugih planetih tudi življenje? Ker prihajajo z Zemlje, se sprašujejo, zakaj imamo ravno mi ta privilegij, da na Zemlji uspeva tako bujno in raznoliko življenje? Zdi se kot čudež, da velike zaplate vode ne stečejo s planeta, ampak so kot prilepljene na kroglo, ki ji pravimo Zemlja. Vesoljske potnike navdaja veselje ob pogledu na čudež sredi vesolja. To je naš planet, naša Zemlja, kjer je naš dom, kjer živijo oče, mama, otroci, sosede in prijatelji.

Vesoljski potniki so si ogledali vesolje in se po dolgem potovanju vračajo domov-na Zemljo. Nekateri sedejo na letalo in odletijo proti Sloveniji. Tako kot vedno, jih let nad Triglavom in drugimi slovenskimi očaki napolni z domovinskim zanosom. Ob pogledu na hribe in zelene doline, po katerih se vijejo modre in zelene reke, znova doživijo Slovenijo v vsej njeni lepoti in zelenem razkošju. »Da, tu je moj dom, tu sem doma,« poje pesem, in vesoljska popotnica ali popotnik jo poje s polnim srcem. Pohiti domov. Mož ali žena in otroci jo oz. ga veselo sprejmejo. Idila je popolna. Sreča ob veselem povratku napolni slovenski dom.

»Kaj se je v Sloveniji dogajalo v času bivanja v vesolju?« se vpraša po vrnitvi domov in začne listati po kupu časopisov zadnjega časa. Bere naslove: Zaprl ministra in poslance; Psi raztrgali svojega gospodarja; Interpelacija zoper ministrico zaradi suma klientelizma; Ustavna obtožba predsednika države zaradi odlikovanja nekdanjega šefa Udbe; Kante za smeti odnesle ministra; Istospolni partnerji odslej enakopravni in z možnostjo posvojitve otrok; Garažna afera razkrila politične mreže; Psi spolno zlorabljeni; Nakup vodnega topa preložen; Brezposelnost se bliža

številki 100.000; Gradbinci delajo tudi pri -15 stopinj Celzija; Zaradi plačilne nediscipline propad malih podjetij; Podjetnik naredil samomor; Tudi v Sloveniji delavci sužnji; Gladovna stavka tujih delavcev pred ministrstvom; Stadion bo dograjen v roku; Župan bo izpolnil svojo predvolilno obljubo.

Ko vesoljska povratnica oz. povratnik prelista še lanske časopise, dvakrat pogleda letnico izida. Ne, ni se zmotil. Na časopisu je letnica 2009. V njem pa piše: V Ljubljani znova Titova cesta; Mumificirana trupla v Hudi jami pretresla Slovenijo; Slovenski predsednik govoril ob dnevu žena, Huda jama zanj drugorazredna tema; Afera patria odločila slovenske volitve; Sodniki še vedno stavkajo; Sodišče v Strasbourgu naložilo Sloveniji plačilo kazni in odškodnine zaradi nerazumnih rokov v sodnih postopkih; Spektakularna aretacija največjih slovenskih gradbincev; Ne laž, ampak napaka; Tajkunski imperiji razpadajo; Krediti za menedžerske odkupe uničujejo banke; Milijonska nagrada odhajajočemu predsedniku uprave banke; Boj vladnih strank za stolčke podjetij v državni lasti; Števec kadrovske menjave beleži nove zamenjave; Slovenci na repu po številu rojstev; Kdo bo delal za naše pokojnine?; Število sklenjenih zakonskih zvez se zmanjšuje, povečuje pa število ločitev; Slovenci na vrhu po številu samomorov; Nova družinska tragedija; Pred lokalom eksplodirala bomba;...

Slovenska idila počasi izginja. Vesoljski popotnik- Slovenka oz. Slovenec- se vpraša, ali je to ista Slovenija, iz katere se je pred nekaj časa podal v vesolje. Je to tista Slovenija, za katero je na referendumu tako odločno obkrožil ZA samostojnost, se zanjo boril v TO in stal pred tanki JLA? Moč in samozavest mu je dajala misel na lepšo prihodnost naše Slovenije, na demokracijo, enake možnosti za vse. Kdor bo delal, imel znanje in izkušnje, bo uspel in napredoval. Nihče ga ne bo preverjal, ali je moralno-politično neoporečen. Verjel je v spoštovanje tistih vrednot, ki so jih živeli naši predniki. Seveda je pri tem mislil tudi na napredek države. Želel si je svobodnih volitev, kjer bo lahko končno sam izbral svoje predstavnike v hramu demokracije in tudi sam postal eden izmed njih, če bo potrebno. Za Slovenijo, našo domovino, se splača žrtvovati, je bil takrat trdno prepričan.

Bil je nadvse ponosen na naš rod, ko je bral besede Charlesa Nodiera, francoskega knjižničarja v ljubljanskem liceju za časa Ilirskih provinc in poznejšega člana francoske akademije. Nodier je o nas zapisal: »Toda to je bilo pač ljudstvo Ilirije, tako prostodušno v svojih vtisih, tako zgledno v svojih navadah, tako zvesto v svojih čustvih in mislih, pa vendar tako izobraženo v vseh vprašanih, ki se tičejo prave sreče in prave slave narodov. Bilo je ljudstvo brez morilcev, brez tatov, brez slabih ljudi; mogel si-kot pravi benečanski pregovor, teh šestero ilirskih pokrajin prepotovati z denarjem na dlani. Bil je narod, ki smo ga skoraj morali učiti rabiti ključavnico in zapah, ki pa je z neomahljivo neustrašnostjo odklonil giljotino; sploh najboljša združba dobrih ljudi, ki jih je Bog postavil na zemljo; sredi med njimi bi si želel umreti.«

Le kaj bi danes zapisal o nas?

Nodierju lahko verjamemo, da je nekoč bilo tako, kakor tudi Antonu Trstenjaku, ki je pisal o slovenski poštenosti.

Časi se spreminjajo. Z njimi tudi Slovenci. Medtem smo napredovali v izobražen in napreden narod s samostojno državo. Smo člani EU, ki smo ji pol leta tudi uspešno in ponosno predsedovali.

Najpomembnejši pa je duhovni napredek, pravi Albert Schweitzer. Ob prebiranju časopisnih novic se z njim ne moremo pohvaliti. Napredek v znanosti brez spoštovanja etike, je človeku pogosto prizadel veliko gorja.

Predsednik SAZU dr. Jože Trontelj je na enem izmed svojih predavanj o vrednotah dejal: »V težave nismo zašli zato, ker bi klasične vrednote odpovedale, ampak zato, ker smo se premalo ozirali nanje. Vrednote niso preprosto navodilo ali recept, kako ravnati, ampak so le dragocen zemljevid in kompas za iskanje poti.«

Vprašamo se lahko, ali gre v Sloveniji za razpad vrednot, za razpad zaupanja v državo, njene institucije in organe, predvsem pa za razpad človekovega etičnega ravnanja. Predvsem pa se je treba vprašati, če sta nas javnost in politika napravili brezbrizne in otopele za vse, kar se dogaja okoli nas, če je ob vsem tem kar nekako zakrnelo tisto, najbolj pristno človeško v nas.

Sama v to ne verjamem. Prepričana sem, da enako velja tudi za vas, ki ste danes tukaj. S tem naši zborom za vrednote namreč želimo odkrivati star in dragocen zemljevid, ki smo ga nekoč že dobro poznali. Misleč, da je že zastarel, smo ga odložili in prekrili s pokvarljivimi artikli iz mnogih trgovin. Moramo se torej prebuditi iz te navidezne otopelosti in povzdigniti svoj glas.

Zbor za vrednote želi v slovenski javnosti spodbuditi razpravo o tem, kakšno Slovenijo si želimo. Kam gre družba brez vrednot? Je družina za nas še vrednota? Kaj lahko storimo mi kot posamezniki, civilna družba in država.

Najprej se je treba zavedati problema. Potem moramo vedeti, kako ga rešiti. Nato pa moramo biti še pripravljeni, da se lotimo dela.

Zahvaljujem se današnjim govornikom, da ste sprejeli naše povabilo in boste vsak s svojega zornega kota spregovorili o vrednotah pri delovanju v politiki, državi, Cerкви, pri poslovanju v gospodarstvu, pri delu za spravo in delu za več spoštovanja do družine.